



BOLD  
THINKERS  
DRIVING  
REAL-WORLD  
IMPACT



CENTRE  
FOR ECONOMIC  
STRATEGY



# Практичні аспекти планування відновлення

## Конференція «Відновлення громад: план дій»

24 березня 2023 року

*Захід відбувається у рамках Good Governance Fund проєкту «Надання експертної та технічної підтримки уряду та регіональним адміністраціям у розробці й імплементації планів відновлення», який реалізується за підтримки уряду Великої Британії (UK Aid).*

*Імплементатори проєкту — Abt Britain та Центр економічної стратегії.*



# План відновлення і розвитку – на які питання має відповідати?

- ◆ Який вплив війни на **демографію, зайнятість, бюджет, інфраструктуру, публічні послуги і довкілля**? ступінь руйнувань/пошкоджень?
- ◆ Скільки **мешканців** буде у громаді і яка демографічна **структура** ?
- ◆ Скільки буде **робочих місць**, у яких галузях?
- ◆ Які **потреби** мешканців є найгострішими?

**Аналітична частина**

- ◆ Які об'єкти/активи, населені пункти громади **доцільно** відновлювати передусім, а які – пізніше, а які - ніколи?
- ◆ Які **завдання** є пріоритетними?

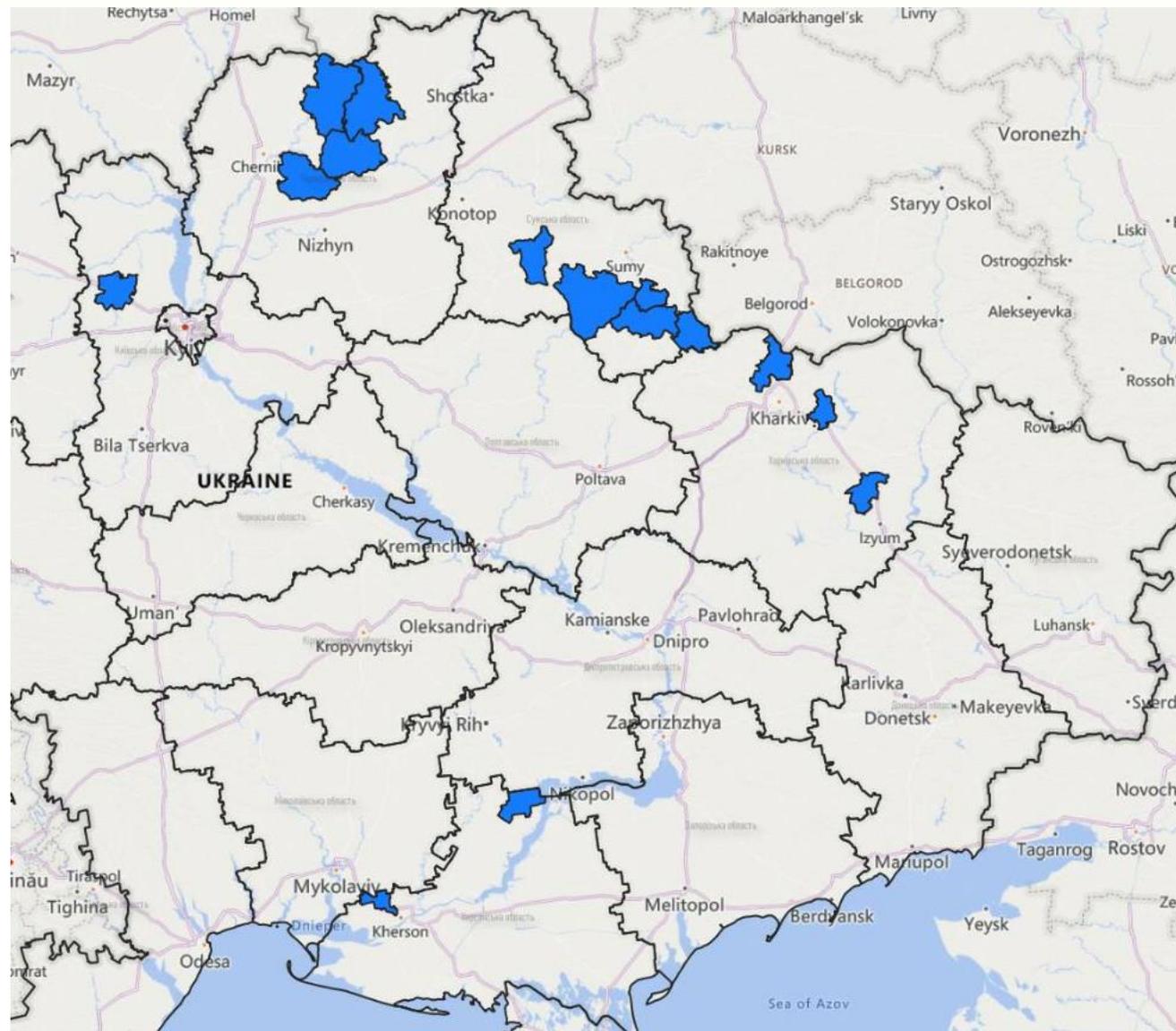
**Концептуальна частина**

- ◆ **Хто, як, коли і за які кошти?** – організація впровадження Плану
- ◆ Як вимірювати **результати – KPI** відновлення?

**Імплементативна частина**

# Отримано 40 запитів, відібрано 15 громад для розробки Плану

	<i>Обрані громади:</i>
Київська	Бородянська
Сумська	Недригайлівська
Сумська	Боромлянська
Сумська	Тростянецька
Сумська	Лебединська
Сумська	Великописарівська
Харківська	Дергачівська
Харківська	Савинська
Харківська	Чугуївська
Херсонська	Чорнобаївська
Херсонська	Нововоронцовська
Чернігівська	Сновська
Чернігівська	Менська
Чернігівська	Корюківська
Чернігівська	Куликівська



# Група радників, які працювали з 15 громадами

Співпраця з  
Міністерством  
розвитку громад,  
територій та  
інфраструктури

Керівник групи  
**Василь Кашевський**

Національний радник  
(Петро Мавко)

Національний радник  
(Маркіян Дацишин)

Національний радник  
(Юрій Вдовенко)

Національний радник  
(Юрій Войціцький)

Національний радник з вивчення потреб різних  
груп населення (Олена Глоба)

Регіональні радники  
для громад:

Бондарук Віктор  
Дудка Олександр  
Ісип Олександр  
Кононенко Сергій  
Корявець Максим  
Левченко Олег  
Лукін Дмитро  
Нестеренко Віктор  
Романенко Євген  
Ропало Любов  
Савчук Катерина  
Стариков Григорій  
Токменко Владислав  
Штефан Вадим



# Яку підтримку від проекту отримала громада?

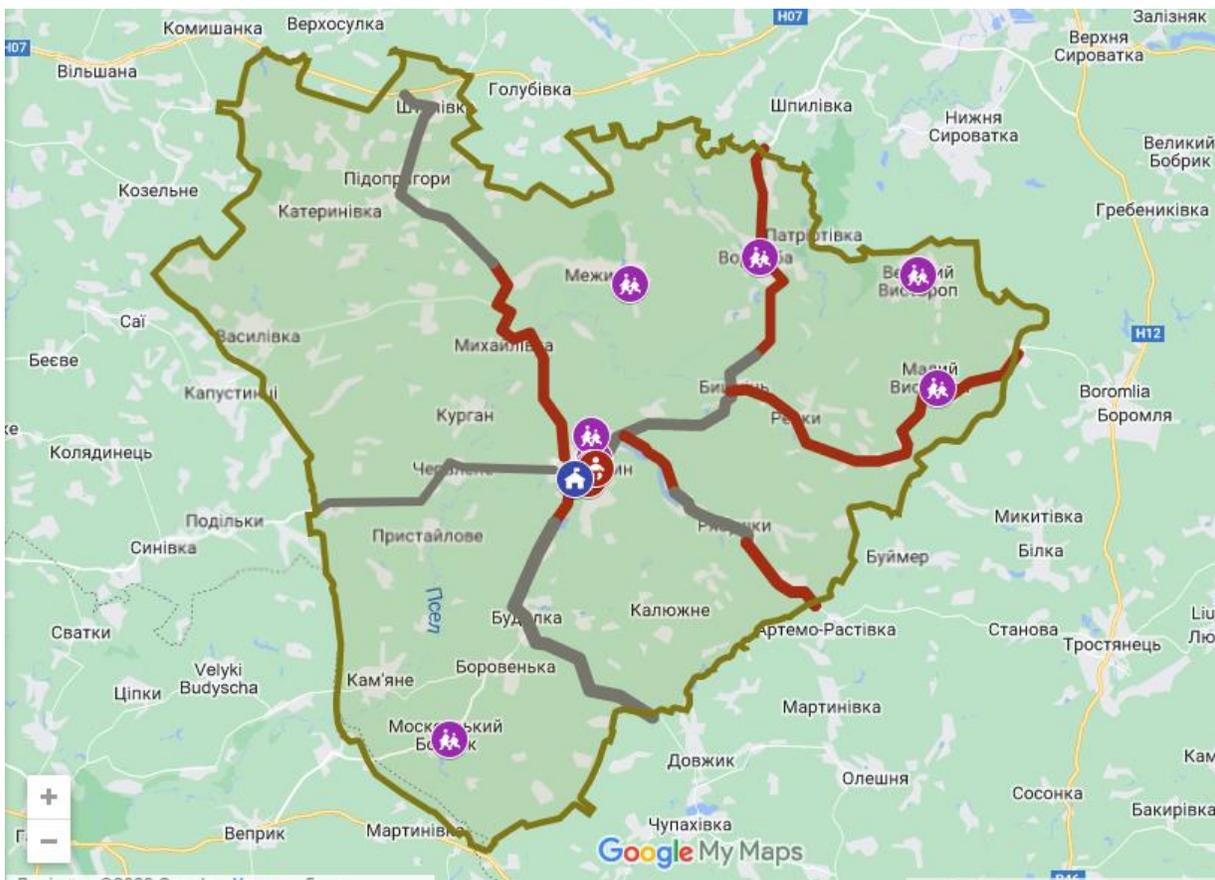
1. **ЗБІР та ВІЗУАЛІЗАЦІЯ ДАНИХ** – розроблені анкети, дані зібрані, верифіковані + інфографіка і найпростіші геоінформаційні системи
2. **ДІАГНОСТИКА ситуації** – аналітична частина Плану відновлення і розвитку
3. **ПРІОРИТЕТНІ НАПРЯМКИ І ПРОЄКТИ** – концептуальна частина Плану відновлення і розвитку
4. **КОНЦЕПЦІЯ (техзавдання) обраного ПРОЄКТУ** місцевого розвитку



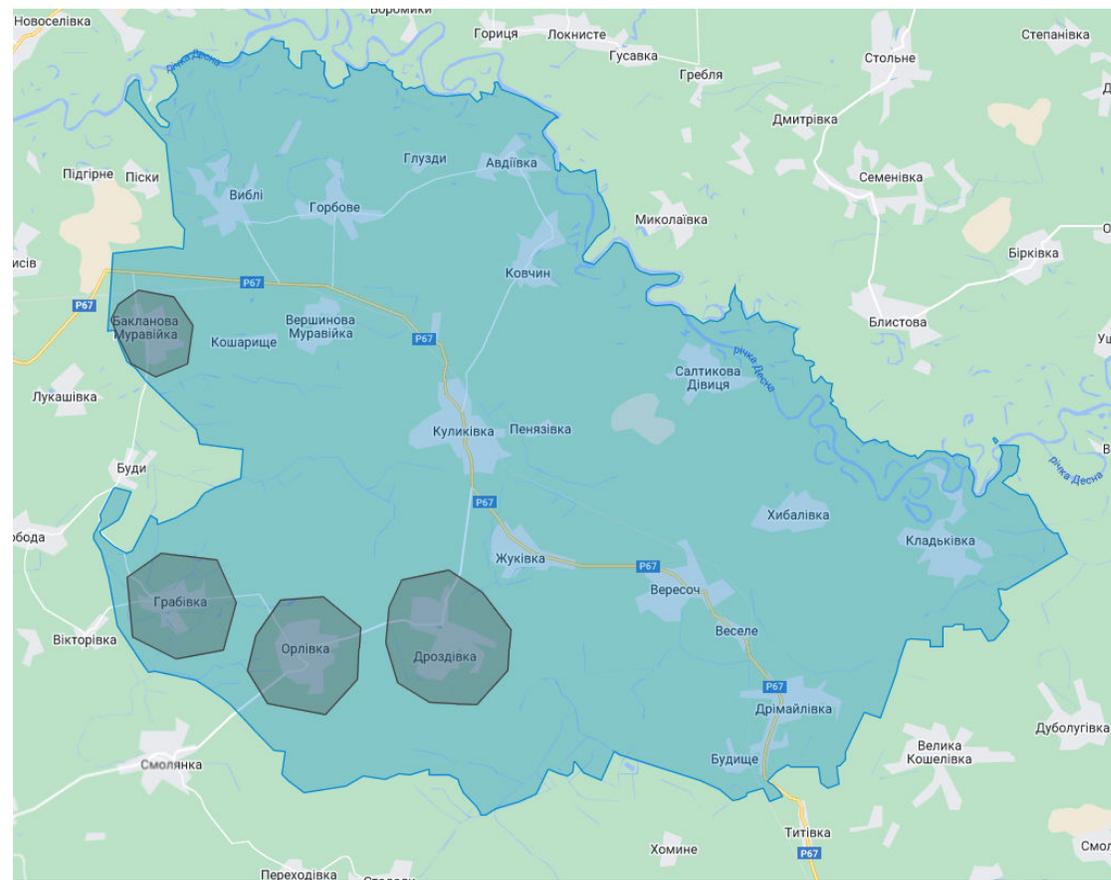
# ДІАГНОСТИКА

# Різні масштаби і концентрація пошкоджень /руйнувань

## Лебединська громада (Сумська обл.)

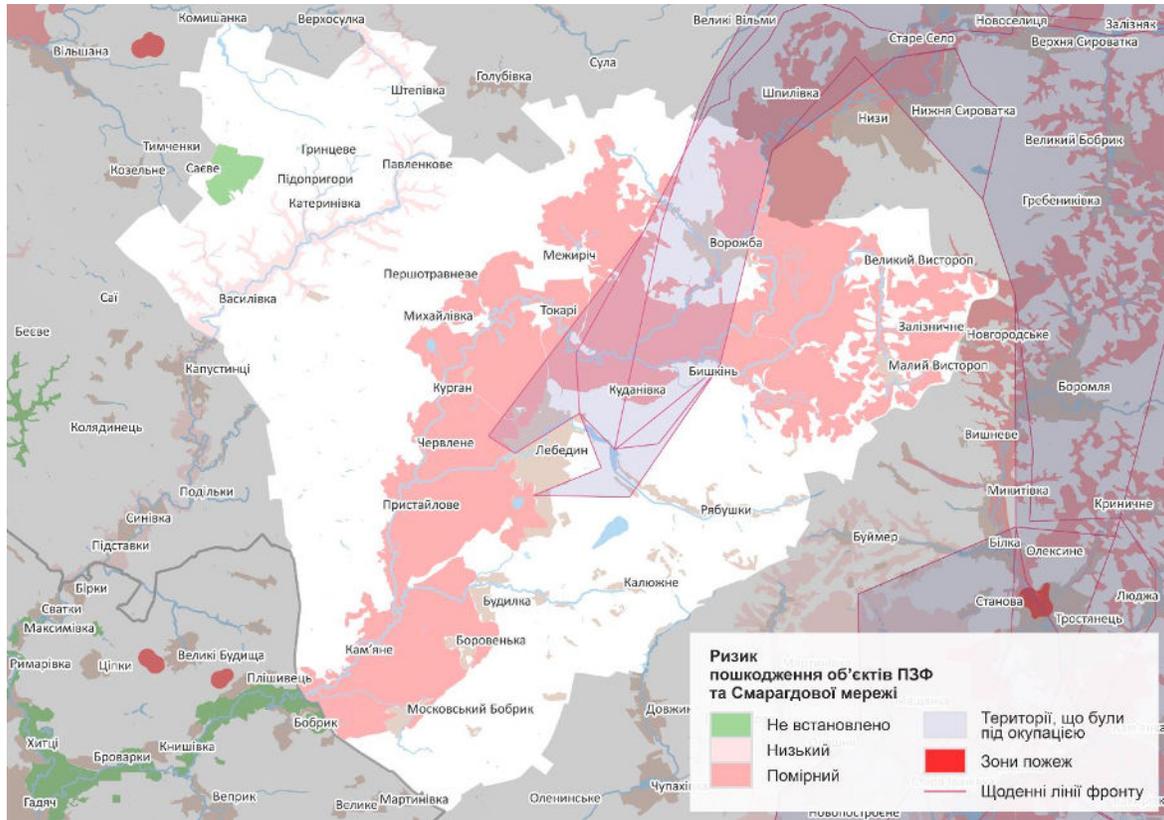


## Куликівська громада (Чернігівська обл.)

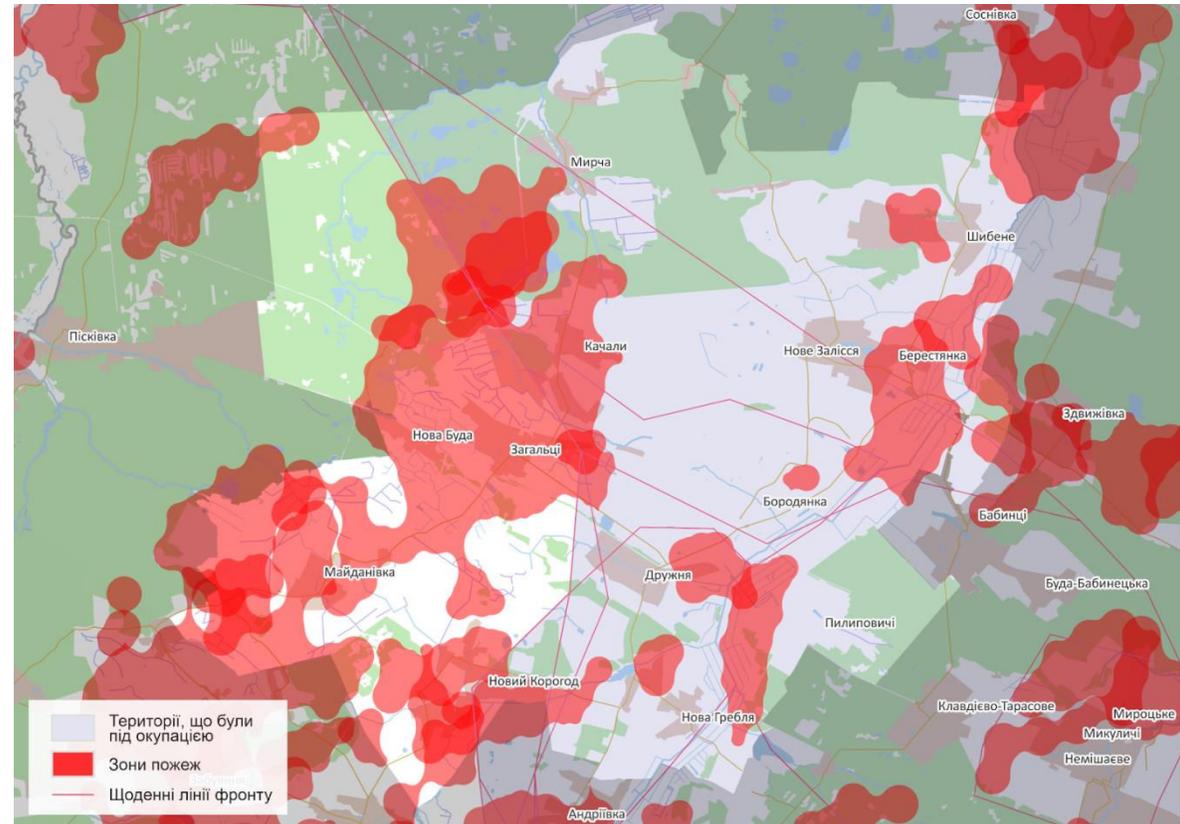


# Катастрофічний вплив на довкілля: масштабні пожежі

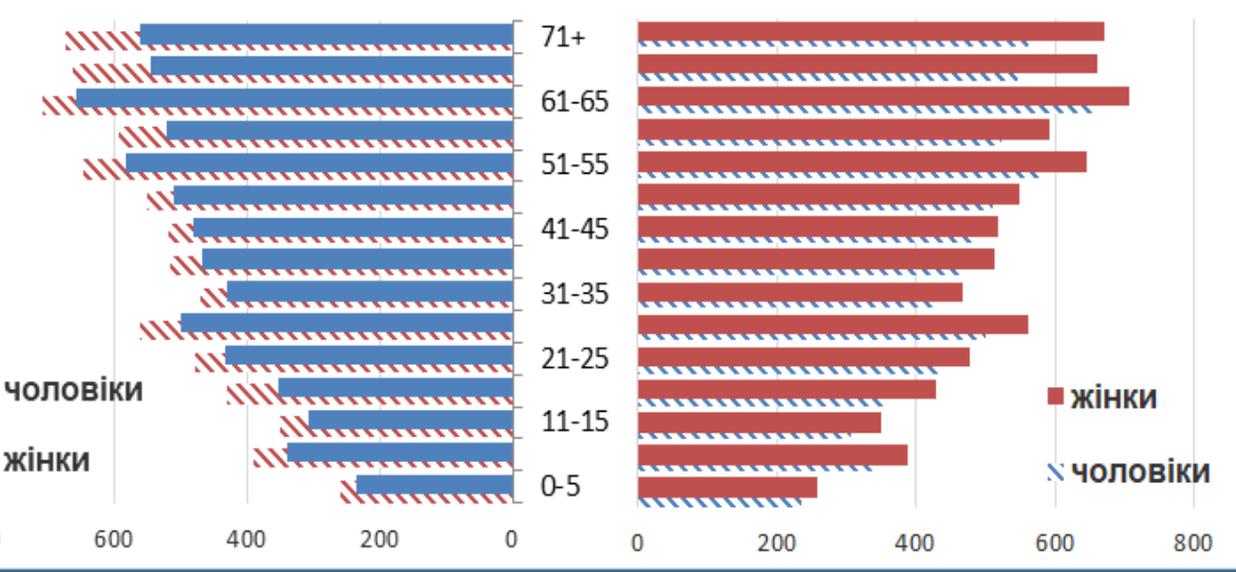
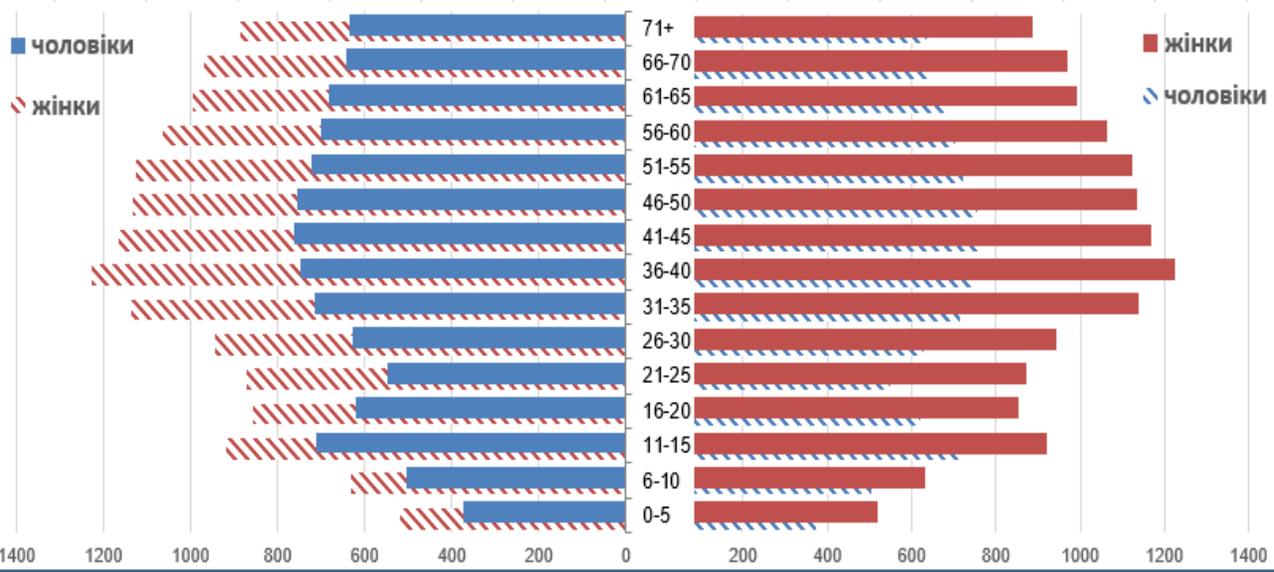
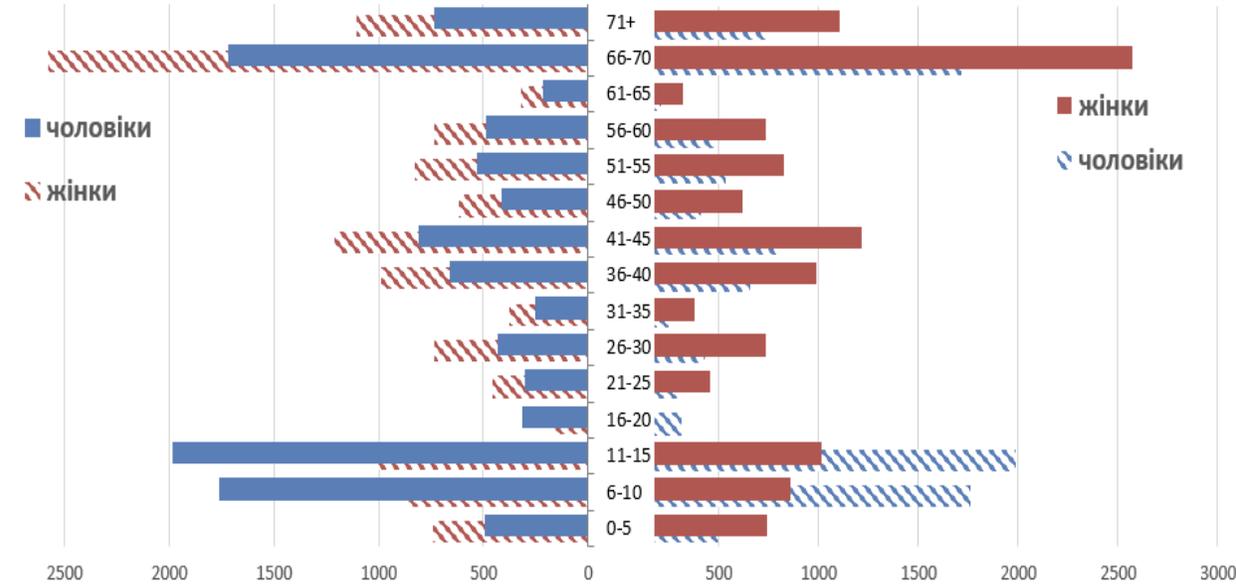
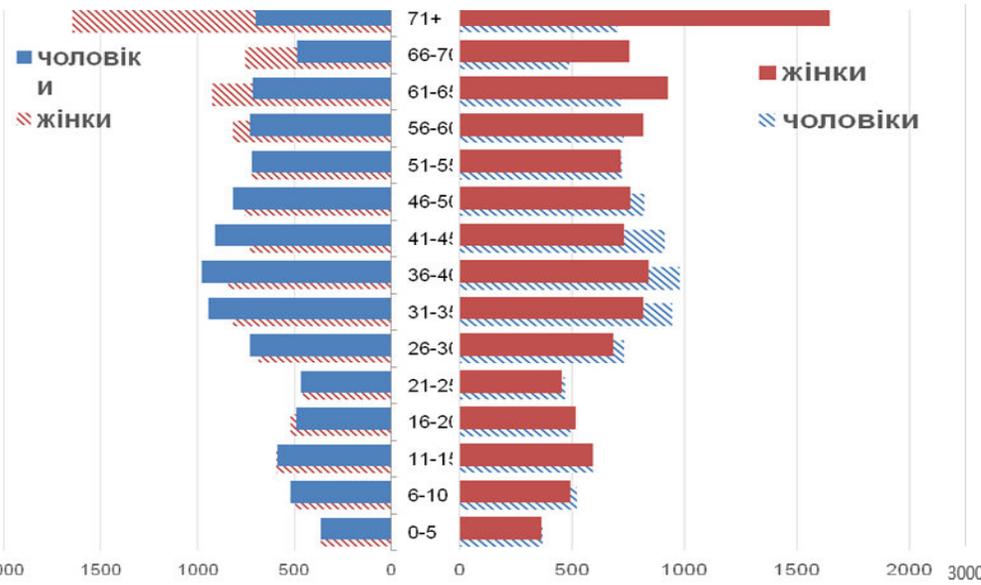
## Лебединська громада (Сумська обл.)



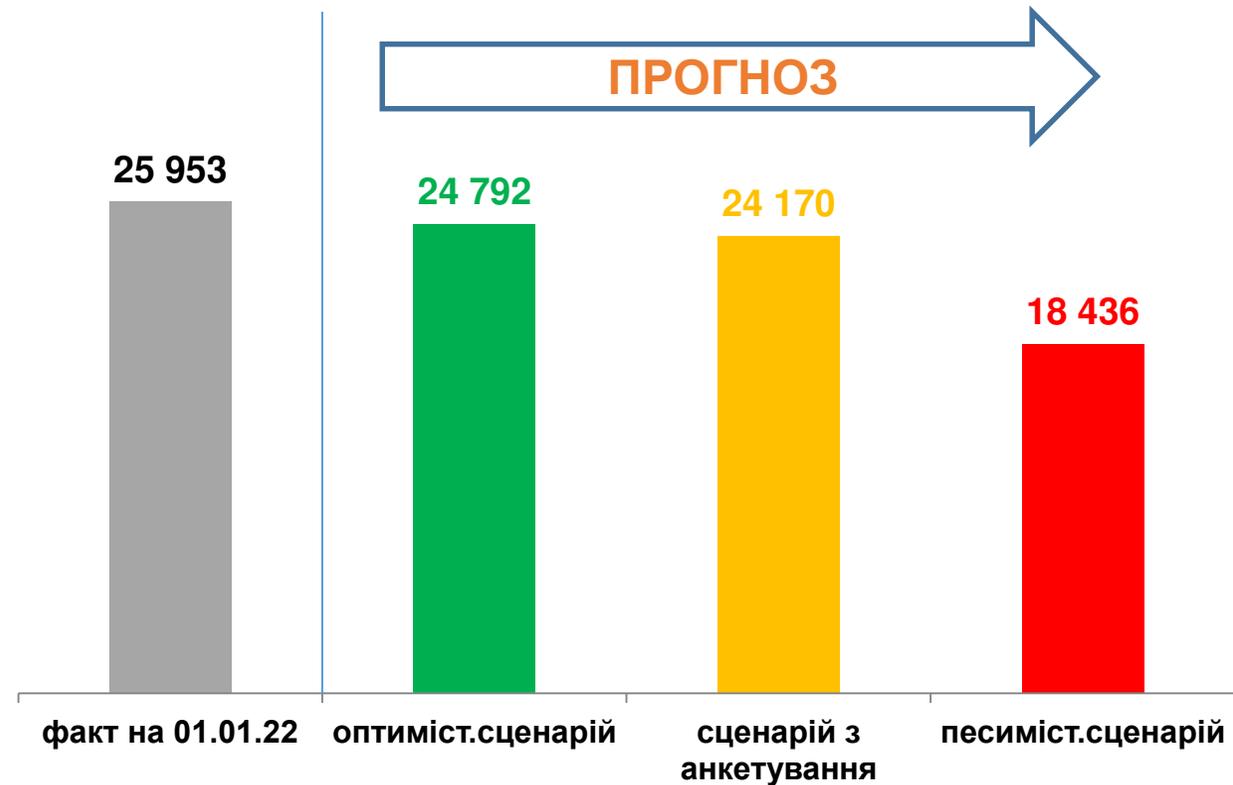
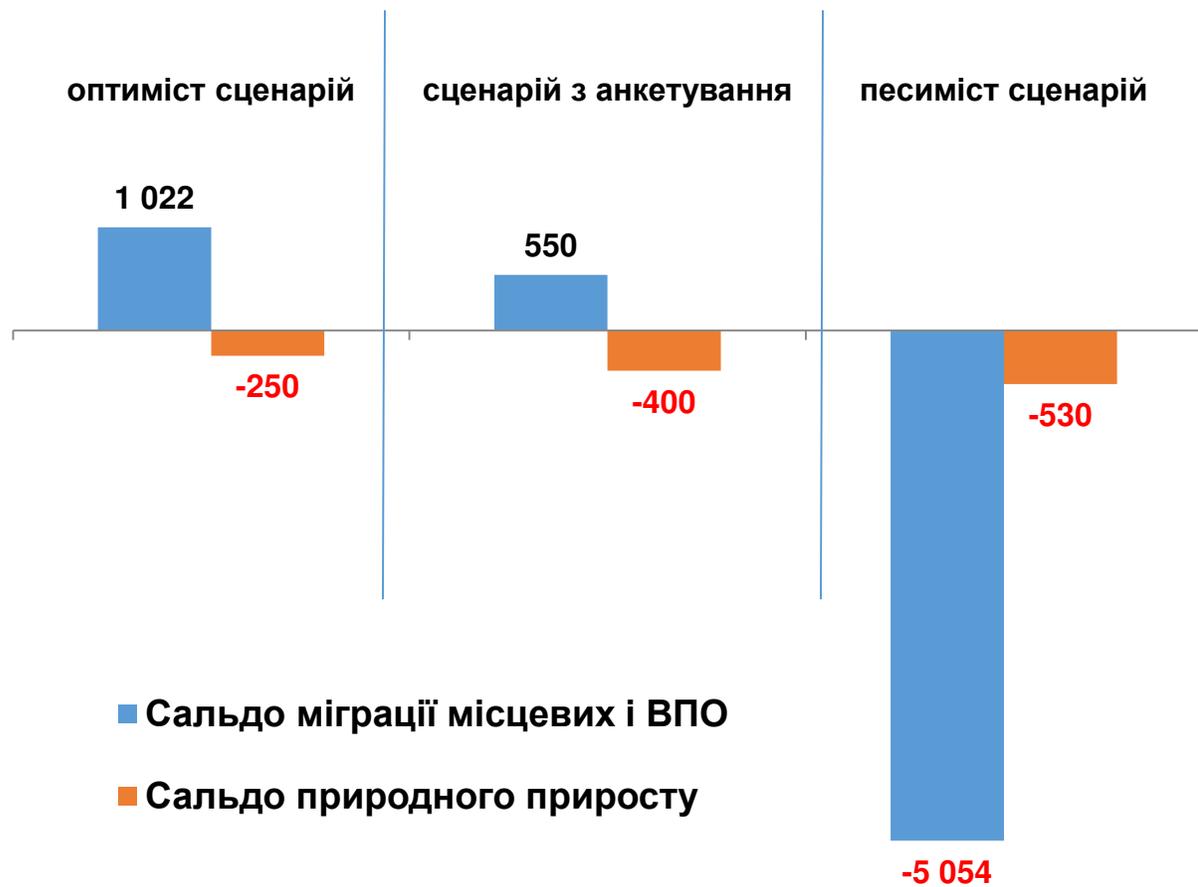
## Бородянська громада (Київська обл.)



# Різна статеві-вікова структура



# Прогноз чисельності населення Бородянської громади





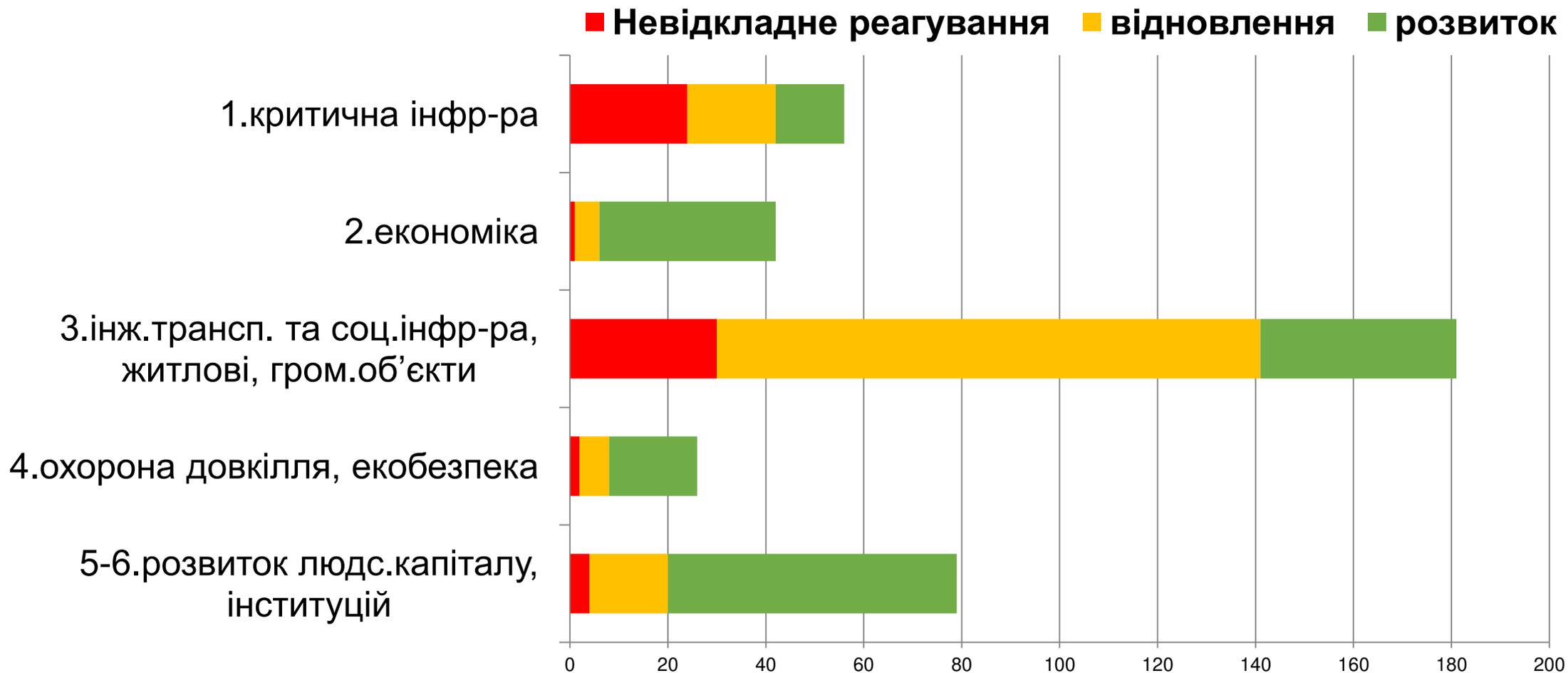
# **ПРІОРИТЕТНІ НАПРЯМКИ І ПРОЄКТИ**



# Пріоритетні напрямки та Етапи відновлення і розвитку

Напрямки	Етап “Невідкладне реагування”	Етап “Відновлення”	Етап “Розвиток”
1. Відновлення і розбудова критичної інфраструктури	<input type="checkbox"/>	x	x
2. Відновлення інженерно-транспортної, соціальної інфраструктури, об’єктів житлового, громадського призначення	x	<input type="checkbox"/>	x
3. Охорона довкілля, відтворення та стале використання природних ресурсів	x	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
4. Відновлення та розвиток економіки	x	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
5. Розвиток людського капіталу	x	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
6. Розбудова системи інституцій для відновлення та розвитку	x	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>

# Напрацьовано понад 350 ідей проєктів у 15 громадах







# Ідеї проєктів, актуальні для більшості територій відновлення

1. **Енергетична безпека громади** – альтернативні джерела електропостачання, перехід на твердопаливні котли для опалення комунальних закладів, передусім місцевою сировиною
2. **Продовольча безпека громади** – локалізація виробництв ключових прод.товарів (напр. пекарня, крупорушка), заохочення овочівництва в ОСГ, закупівля міні-теплиць, сховища для зберігання місцевої с/г продукції, комунальна/кооперативна оренда с/г техніки, роздача насіння/саджанців нішевих с/г рослин
3. **Підтримка місцевих підприємців** – залежно від потреби
4. **Шкільне/молодіжне підприємництво** – нова програма предметів трудове навчання і фінансова грамотність, обладнання шкільних коворкінгів, конкурси бізнес-планів, гранти для бізнес-ідей, наставництво місцевих підприємців
5. **Залучення нових мешканців до громади** – інвентаризація незаселених будинків, об'єктів відумерлої спадщини та їх оформлення у комунальну власність, пошук бажаючих ВПО
6. **Ремонти місцевих доріг** – закупівля техніки для автономного «ямкового» ремонту (шредер, міні-асфальтний завод)
7. **Відновлення довкілля** – масова висадка зелених насаджень із залученням школи (саджанці), відновлення лісопосадок (вітрова ерозія) та парків у населених пунктах



# **ВИСНОВКИ**



# Висновки з планування у 15 громадах

- ❑ **Етапність відновлення і розвитку** – кожен етап («невідкладне реагування», «відновлення», «розвиток») має свої пріоритети та індикатори успішності
- ❑ **“Доказова” пріоритезація проектів** – вибір черговості має базуватися на основі даних, а не на аргументі «маємо готову ПКД»
- ❑ **Прогнозування чисельності населення громади** – складне завдання в умовах воєнного часу, але необхідне для планування відновлення
- ❑ **Про-активна позиція місцевої влади** – потреби громади мають бути вищими за політичні симпатії та дороговказом для донорських програм допомоги
- ❑ **Комунікація з місцевим бізнесом** – важлива для спільного розуміння підходів до відновлення місцевої економіки
- ❑ **Комунікація з жителями, які за межами громади** – важлива для заохочення повернення додому та фокусування на передумовах для цього, запобігання конфліктам
- ❑ **Зовнішній модератор важливий** - кількість ідей проектів відновлення і розвитку збільшується в рази під час і після засідання робочої групи за участі консультанта
- ❑ **Співробітництво громад** – заохочувати продовження практик взаємної допомоги і співпраці, які проявилися у кризовий час у 2022 році



# «Граблі» планування (з досвіду 15 громад)

- **«відбудувати все, як було»** - збереження за будь-яку ціну мережі закладів гуманітарної сфери, незалежно від прогнозованої чисельності мешканців (тобто попиту на послуги освіти, медицини, соцзахисту)
- **«як нагорі вирішать»** – очікування рішень КМУ, ОВА про те, як відбудовувати громаду
- **«нам всі винні!»** - очікування гуманітарної допомоги, поширення утриманських настроїв
- **«то ся зроби»** - брак ініціативи та спроможності управління проектами
- **«віз поперед коня»** - порушення логічного причинно-наслідкового зв'язку заходів відновлення
- **«ми так ніколи не робили!»/«ми завжди так робимо!»** – домінування традиційних довоєнних практик роботи ОМС
- **«то не наша кафедра»** - відомча фрагментація врядування (відділ освіти, відділ культури, відділ молоді і спорту)
- **«все пропало!»** - поширення у громадах настроїв зневіри, відчуття безпорадності, агресії щодо центральної та регіональної влади



BOLD  
THINKERS  
DRIVING  
REAL-WORLD  
IMPACT



CENTRE  
FOR ECONOMIC  
STRATEGY



BOLD  
THINKERS  
DRIVING  
REAL-WORLD  
IMPACT

Thank you!





# Підготовлено Плани відновлення і розвитку для 15 громад



ПЛАН ВІДНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТКУ  
ДЕРГАЧІВСЬКОЇ МІСЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ  
ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

ПЛАН ВІДНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТКУ КУЛІКІВСЬ  
СЕЛИЩНОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ ЧЕРНІГІВ  
ОБЛАСТІ



План відновлення та розвитку  
Бородянської селищної територіальної громади  
Київської області



ПЛАН  
відновлення і розвитку  
Чорнобаївської територіальної громади

ПЛАН ВІДНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТКУ  
ЛЕБЕДИНСЬКОЇ МІСЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ  
СУМСЬКОЇ ОБЛАСТІ



План відновлення та розвитку Недригайлівської  
селищної територіальної громади Сумської області

План відновлення та розвитку Сновської міської  
територіальної громади Чернігівської області



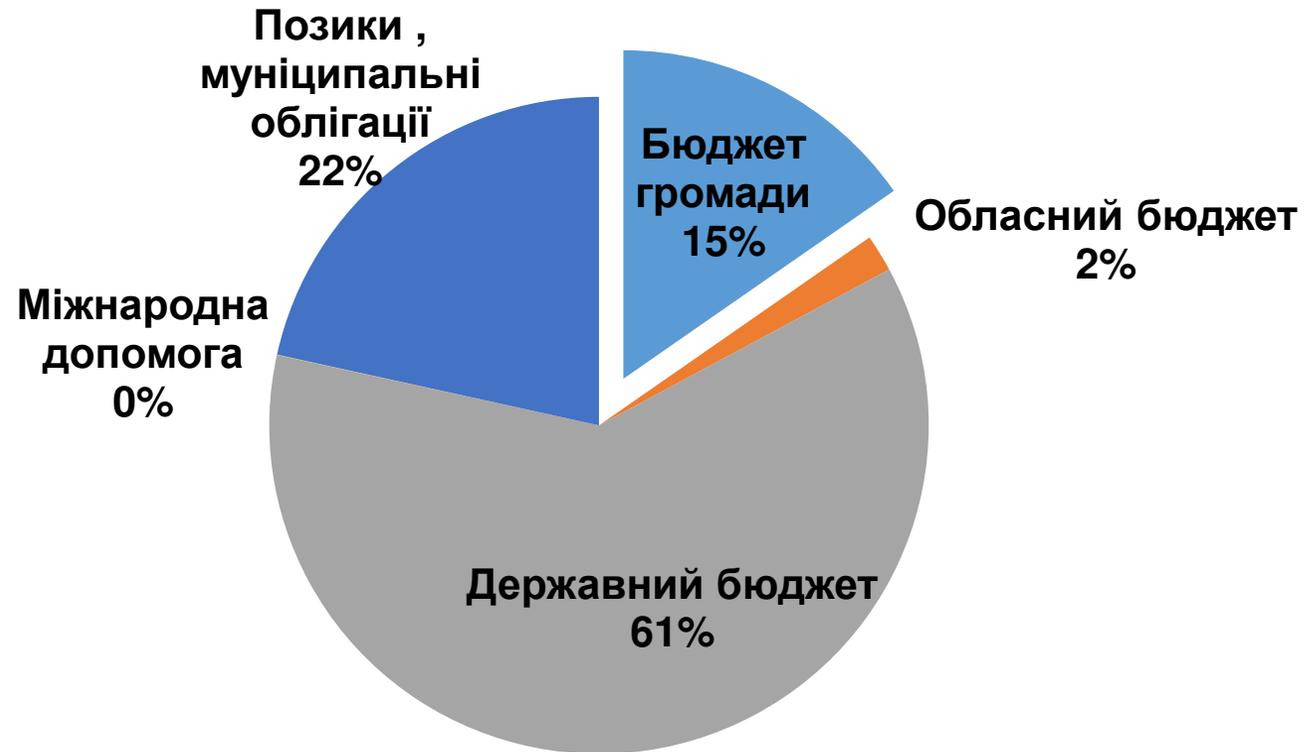
План відновлення та розвитку  
Тростянецької міської територіальної громади



ПЛАН ВІДНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТКУ ЧУГУЇВСЬКОЇ МІСЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ  
ГРОМАДИ ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ



# Очікувані джерела фінансування Плану N-ої громади



# Прогноз чисельності населення: Бородянська і Куликівська громади

